

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/32/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200419
Dátum vydania rozhodnutia:	08.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7014200419.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky v 1. rade: N. I., narodenej XX.XX.XXXX v I., O., štátna občianka Afganskej islamskej republiky (ďalej len „Afganistan“) a jej maloletých detí, navrhovateľky v 2. rade: K. I., narodenej XX.XX.XXXX v J. a navrhovateľa v 3. rade: O. I., narodeného XX.XX.XXXX v J., všetci afganskej štátnej príslušnosti a bez dokladu totožnosti, adresa posledného pobytu v zahraničí mesto J., ulica č. X. mestská štvrť J., provincia J., O., toho času v Pobytovom tábore Opatovská Nová Ves, Slovenská republika, zastúpených Mgr. Jarmilou Vargovou, advokátkou, AK so sídlom v Bratislave, Brečtanová 21, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so sídlom Pribinova 2, Bratislava, (pôvodne Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-435-21/PO-Ž-2013 zo dňa 17. februára 2014, ktorým navrhovateľke a jej dvom maloletým deťom nebol udelený azyl ale bola poskytnutá doplnková ochrana, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/6/2014-38 zo dňa 11. júna 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/6/2014-38 zo dňa 11. júna 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-435-21/PO-Ž-2013 zo dňa 17. februára 2014 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a v e c m u v r a c í a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r í z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym orgánom

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad (ďalej len „odporca“) rozhodnutím ČAS: MU-435-21/PO-Ž-2013 zo dňa 17. februára 2014 podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“ alebo „ZA“) neudelil navrhovateľke v 1. rade azyl a podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle jej poskytol

doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktoré v tejto časti nadobudlo právoplatnosť 24. februára 2014. Súčasne neudelil azyl a poskytol doplnkovú ochranu jej maloletým deťom, navrhovateľke v 2. rade: K. I. a navrhovateľovi v 3. rade: O. I., zastúpených advokátkou Mgr. Jarmilou Vargovou.

Rozhodnutie v časti o neudelení azylu odporca odôvodnil tým, že navrhovateľka v 1. rade požiadala v mene svojom, aj v mene svojich maloletých detí, navrhovateľov v 2. a v 3. rade, v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach dňa 26. septembra 2013 o udelenie azylu na území SR. Spolu s nimi požiadala o udelenie azylu na území SR aj manžel navrhovateľky v 1. rade, I. I., narodený X. A. XXXX, štátnej príslušnosti Afganistan, z dôvodu obavy o život v domovskej krajine.

Za účelom zdôvodnenia podanej žiadosti bol s navrhovateľkou vykonaný vstupný pohovor dňa 11. októbra 2013, v rámci ktorého navrhovateľka uviedla, že svojim deťom chce týmto spôsobom zabezpečiť lepšiu budúcnosť a lepšie životné podmienky ako v Afganistane. V Kábule nemala osobne žiaden problém, no tvrdila, že má jeden spoločný problém s manželom, no nevie uviesť aký. V prípade návratu do Afganistanu vyjadrila obavu o svoj život a o život svojich detí z dôvodu samovražedných atentátov, resp. nepokojnej situácie pre život. Uviedla tiež, že nikdy nechodila do školy, nemala ani žiadne trvalé zamestnanie, iba sa starala o domácnosť, kde bývala s rodinou a manželovou rodinou. Proti jej osobe nikdy nebolo vedené žiadne trestné konanie, nebola členkou žiadnej politickej strany, hnutia, či inej organizácie. Ona iba nasledovala svojho manžela na ceste z krajiny pôvodu a starala sa o deti.

Odporca vo svojom rozhodnutí pri hodnotení výpovede navrhovateľky uviedol, že navrhovateľka v 1. rade nepredložila žiadne dokumenty na potvrdenie opodstatnenosti svojej žiadosti. Podľa jej vyjadrenia nebolo voči nej vedené trestné konanie, nebola väzená ani vypočúvaná, nevyvíjala žiadnu činnosť, pre ktorú by im tam hrozila akákoľvek perzekúcia zo strany polície, armády, či iných zložiek štátu, čo v rámci pohovoru potvrdila, keď uviedla, že žiadne takéto problémy v Afganistane nemali. Na základe tohto odporca prenasledovanie štátnymi orgánmi vylúčil. Navrhovateľka tiež uviedla, že nebola nikdy členom žiadnej politickej strany, hnutia, či organizácie a nič nenasvedčuje tomu, že by sa o politiku v Afganistane zaujímal. V jej prípade teda bolo možné prenasledovanie politickými stranami, či hnutiami, tiež vylúčiť. Na základe jej výpovede odporca tiež vylúčil prenasledovanie neštátnymi aktérmi.

Odporca tiež dospel k záveru, že nebola preukázaná opodstatnená obava pred prenasledovaním tak, ako to vyplýva zo zákona o azyle. Obava alebo strach, ako taký, je subjektívny pocit danej osoby, no opodstatnenosť takej obavy musí byť podložená objektívnou situáciou, panujúcou v krajine pôvodu žiadateľa. Žiadateľkou deklarovaný subjektívny pocit strachu nebol podložený objektívnym prvkom odôvodnenosti jej strachu v zmysle Ženevského dohovoru. Vyhodnotením jej výpovede dospel odporca k záveru, že v jej prípade, ani v prípade jej detí, nebola preukázaná ani opodstatnená obava pred prenasledovaním z dôvodov relevantných pre udelenie azylu. Zabezpečenie štúdia pre jej maloleté deti nie je relevantným dôvodom na udelenie azylu na území SR. Nakoľko v priebehu konania nebolo ničím preukázané, že bolo voči žiadateľke a jej deťom vyvíjané závažné alebo opakované konanie, spôsobujúce ohrozenie života alebo slobody, alebo iné konanie, spôsobujúce psychický nátlak, vykonávané, podporované alebo trpené oficiálnymi štátnymi orgánmi Afganistanu, ani nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania v zmysle zákona o azyle, dospel odporca k záveru, že v jej prípade neboli splnené zákonné podmienky v zmysle § 8 zákona o azyle pre udelenie azylu na území SR a rozhodol jej a jej deťom azyl podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle na území SR neudeliť.

II.

Konanie pred súdom I. stupňa

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 5Saz/6/2014-38 zo dňa 11. júna 2014 dospel k názoru, že odporca zákonným a dostatočným spôsobom zistil stav vecí a pretože u navrhovateľky a jej detí objektívne neboli splnené predpoklady udelenia azylu, azyl im neudelil.

Rozhodnutie odôvodnil nasledujúcimi úvahami:

Navrhovateľka v priebehu azylového konania neuviedla žiadne podstatné skutočnosti a nepredložila žiadne hodnoverné dokumenty, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jej žiadosti o udelenie azylu jej a jej deťom. Z obsahu administratívneho spisu odporcu (z Dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 11. októbra 2013) vyplynulo, že navrhovateľka požiadala o medzinárodnú ochranu na území SR pre seba a svoje dve maloleté deti z dôvodu, že svojim deťom chce zabezpečiť lepšiu budúcnosť a lepšie životné podmienky

ako v Afganistane, kde nemala osobne žiaden problém, no uviedla, že má jeden problém spoločne s manželom, no nevie uviesť aký. V prípade návratu do Afganistanu mala obavu o svoj život a život svojich detí z dôvodu samovražedných atentátov, respektíve nepokojnej situácie pre život. Proti jej osobe nikdy nebolo vedené žiadne trestné konanie, nebola členkou žiadnej politickej strany, hnutia, či inej organizácie, nikdy nechodila do školy, nikdy nemala žiadne trvalé zamestnanie, iba sa starala o domácnosť, v ktorej bývala s rodinou a s manželovou rodinou.

Z ustanovenia § 8 zákona o azyle vyplýva, že účelom priznania azylu je poskytnúť ochranu tomu, kto je prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd alebo cíti oprávnenú (odôvodnenú) obavu z prenasledovania z dôvodov v zákone vymedzených. Aby mohla byť poskytnutá ochrana formou azylu, musí byť preukázané, že je nositeľom určitého presvedčenia (politického, náboženského), pre ktoré je v krajine, ktorej občianstvo má (v krajine posledného trvalého bydliska), reálne prenasledovaný alebo je prenasledovaný z dôvodov príslušnosti k jasne vymedzenej sociálnej skupine, respektíve má dôvodnú obavu, že by k takémuto prenasledovaniu mohlo dôjsť. Pri zisťovaní skutkového stavu je pritom treba vychádzať z toho, či žiadateľ o azyl v konaní uniesol bremeno tvrdenia a bremeno dôkazné (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžs/24/2013 zo dňa 10. decembra 2013).

V súvislosti s odvolacou námietkou, že navrhovateľka v 1. rade ako rodinná príslušníčka osoby v postavení obchodníkov, je oprávnená na medzinárodnú ochranu ako samostatná sociálna skupina, krajský súd poukazuje na ustanovenie § 19a ods. 4 písm. e/ zákona o pobyte cudzincov, v zmysle ktorej skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodené charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná, v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy, považované za trestné podľa osobitného predpisu.

S prihliadnutím na uvedené krajský súd konštatoval, že v prípade navrhovateľky sa nejedná o sociálnu skupinu podľa tejto zákonnej definície. Napokon navrhovateľka sama ani neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tejto charakteristike a o ktorej by bolo povinnosťou odporcu sa vo svojom rozhodnutí zaoberať. Rovnako ako odporca, aj krajský súd zdôraznil, že odporca má povinnosť zistiť skutočný stav vecí podľa § 32 Správneho poriadku len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol, pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby si sám domýšľal právne relevantné dôvody na udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne si k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

V odôvodnení rozhodnutia skutkový stav odporcu komplexne opísal, uviedol, z akých podkladov pri rozhodovaní vychádzal a prečo navrhovateľke a jej maloletým deťom neudelil azyl podľa § 8 a 10 zákona o azyle.

Navrhovateľka neuvádzala žiadne relevantné skutočnosti v spojitosti s jej maloletými deťmi, a ako to uviedol odporca, iba zabezpečenie štúdia pre jej maloleté deti, zabezpečenie lepšej budúcnosti a lepších životných podmienok, pre deti vo veku 2 a 3 roky. Navrhovateľka sa dokonca ani nevedela vyjadriť k problémom jej manžela, s ktorým žila v spoločnej domácnosti.

Odporca navrhovateľkine dôvody odchodu z krajiny pôvodu náležite vyhodnotil po stránke skutkovej (objektívne aj jej maloletých detí) a z toho hodnotenia vyvodil aj správny právny záver, že navrhovateľkou v 1. rade uvádzané skutočnosti nespĺňajú podmienku prenasledovania v zmysle zákona o azyle, ani Ženevského dohovoru z roku 1951. Navrhovateľka pri objasňovaní skutkového stavu teda neuniesla bremeno tvrdenia, ani bremeno dôkazu. Zmena nenastala ani na základe rozhodnutia o žiadosti jej manžela I. I. o medzinárodnú ochranu, ktorému rozhodnutím Migračného úradu ČAS: MU-436-27/PO-Ž-2013 zo dňa 17. februára 2014 nebol udelený azyl, ale bola mu poskytnutá doplnková ochrana na dobu 1 roka.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca vychádzal, pričom krajský súd dospel k záveru, že odporca riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny právny záver, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil so záverom, že navrhovateľka a jej dve maloleté deti nespĺnili podmienky, ustanovené v § 8 alebo v § 10 zákona o azyle. Vo vzťahu k udeleniu azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, krajský súd uviedol, že sa jedná o fakultatívnu možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov. Navrhovateľka v Dotazníku žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 11. októbra 2013

uviedla, že o azyl pre svoje maloleté deti žiada z tých istých dôvodov, ako uviedla pri pohovore. Neuvádzala ako dôvod zdravotné problémy niektorého dieťaťa a teda nežiadala tieto zohľadniť pri posudzovaní jej žiadosti o medzinárodnú ochranu. Nebolo preto povinnosťou odporcu sa zaoberať možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov v zmysle § 9 zákona o azyle.

Navrhovateľke a jej dvom maloletým deťom (i jej manželovi) bola poskytnutá doplnková ochrana na dobu jedného roka od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia odporcu t. j. od 24. februára 2014. V tejto časti rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom.

III.

Odvolanie a vyjadrenie odporcu

Proti rozsudku podala navrhovateľka, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie, v ktorom uviedla, že odporca nedostatočne vyhodnotil a zistil skutkový stav, ktorým mal preukázať jej postavenie ako osoby prislúchajúcej k určitej sociálnej skupine, vzhľadom na postavenie jej manžela, vlastníka športového klubu kickboxu. Odporca sa nezaoberal vyhrážkami Talibanu na adresu jej manžela a teda i jej rodiny, nezaoberal sa zdravotnými komplikáciami syna, o ktorých od vstupu na územie Slovenskej republiky vedel. A nezaoberal sa obavami navrhovateľky súvisiacimi s tetovaním manžela, resp. s jej otehotnením pred uzatvorením manželstva.

Navrhovateľka namietala nesprávne posúdenie spočívajúce v tom, že prináleží k osobitnej sociálnej skupine, ktoré krajský súd nesprávne posúdil odkazujúc na § 19a ods. 4 písm. e/ zákona o pobyte cudzincov (zákon č. 404/2011 Z. z. v znení neskorších predpisov). Jej manžel nepochybne osobitnú sociálnu skupinu tvorí, resp. mu hrozí prenasledovanie z politických dôvodov: muž v bojaschopnom veku, obchodník a majiteľ športového klubu, osoba odporujúca zásadám talibanskej interpretácie islamských princípov, noriem a hodnôt. Navrhovateľka a jej maloleté deti sú jeho rodinnými príslušníkmi, títo navyše rovnako tvoria osobitnú sociálnu skupinu (žena, maloleté deti). Pre posudzovanie žiadostí žiadateľov o azyl sú k dispozícii príručky UNHCR, ktoré odporúčajú spôsob rozhodovania jednotlivých prípadov žiadostí žiadateľov vychádzajúc z dôsledného poznania bezpečnostnej situácie v krajinách pôvodu.

K tomu si mal odporca zabezpečiť viac zdrojov poznania a následne rozhodnúť v zmysle kvalifikačnej smernice ako aj príručky UNHCR citovanej v opravnom prostriedku.

Navrhovateľka má v prípade návratu obavy pred prenasledovaním spočívajúcim najmä v použití fyzické alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia.

Toto násillie sa prejavuje najmä v aktoch vydierania (čomu čelil jej manžel pred odchodom z krajiny pôvodu s hrozbou smrti - keď sa mu vyhrážali samovražednou vestou pri nabádaní na uloženie bomby a nemôže vylúčiť, že navrhovateľka by ako jeho rodinná príslušníčka nebola rovnakej forme nátlaku vystavená), či v iných podobách súvisiacich s postavením navrhovateľky ako manželky a postavením maloletých detí ako rodinných príslušníkov manžela navrhovateľky.

Pôvodcom prenasledovania by v prípade návratu navrhovateľky a jej detí boli nešťatní aktéri, pričom tak, i to vyplýva z všeobecnej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľky, štát nie je schopný a ochotný poskytnúť im ochranu.

Dôvodmi, prečo navrhovateľke a jej maloletým deťom hrozí v prípade návratu do krajiny pôvodu prenasledovanie, sú predovšetkým dôvody príslušnosti k určitej sociálnej skupine (rodinní príslušníci prenasledovanej osoby, žena, maloleté deti).

Objektívnosť a oprávnenosť obáv potvrdzuje jednak množstvo správ založených v administratívnom spise aj mnohé ďalšie správy, ktoré sú dostupné vo verejných zdrojoch, citovaných v opravnom prostriedku (právna zástupkyňa uviedla, že odkazuje na tomto mieste na opravný prostriedok). Preto subjektívne obavy navrhovateľky sú podložené objektívnymi a verifikovateľnými skutočnosťami.

Na záver navrhovateľka navrhla zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu a zrušiť rozhodnutie odporcu ČAS: MU-435-21/PO-Ž-2013 zo dňa 17. februára 2014, v tej časti, ktorou nebol udelený azyl navrhovateľke a jej dvom maloletým deťom a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie. Neuplatnila si nárok na náhradu trov konania.

Odporca vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že v podanom opravnom prostriedku právna zástupkyňa neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by migračný úrad oprávňovali vydať rozhodnutie o udelení azylu. Navrhovateľka podľa názoru odporcu v odvolaní uvádzala iné skutočnosti ako tie, ktoré sú

uvedené v § 8, § 9 a § 10 zákona o azyle, čo vo svojom rozsudku č. k. 5Saz/6/2014-38 zo dňa 11. júna 2014 potvrdil v konečnom dôsledku aj Krajský súd v Košiciach. Vzhľadom na uvedené navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Odporca sa pridržiaval tiež svojho vyjadrenia zo dňa 23. apríla 2014.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 8. októbra 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo vnútra SR ku dňu 31. decembra 2012 zrušilo okrem iných, aj rozpočtovú organizáciu - Mиграčný úrad Ministerstva vnútra SR a v zmysle § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. práva a povinnosti zrušených rozpočtových organizácií prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra SR. Na základe citovaných právnych noriem má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Mиграčného úradu MV SR ako pôvodne žalovaného správneho orgánu nastúpilo z titulu zákonných zmien Ministerstvo vnútra SR. Preto bude s týmto právnym nástupcom ďalej konané na strane žalovaného správneho orgánu - odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a/ do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov alebo osobe, ktorej bol zverený do osobnej starostlivosti, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky a nesmú mať na území Slovenskej republiky udelený trvalý pobyt podľa osobitného zákona.

Podľa tretieho odseku § 10 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8.

Napokon podľa štvrtého odseku § 10 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i/, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľom v prvom až treťom rade na území SR ale bola im poskytnutá doplnková ochrana, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že odporca vyhodnotil dôvody žiadosti o azyl ako také, ktoré nemožno subsumovať pod niektorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pre udelenie azylu relevantných v zmysle § 8 až § 10 zákona o azyle.

Odvolací súd však zistil, že Krajský súd v Košiciach zrušil rozhodnutie odporcu o neudelení azylu manželovi navrhovateľky v 1/ rade.

Odvolací súd sa v súlade s odvolacími námietkami navrhovateľky domnieva, že pre účely rozhodnutia o udelení, či neudelení azylu z dôvodu prenasledovania mal byť odporca dôslednejší v zisťovaní resp. overovaní dôvodov predostieraných navrhovateľkou samozrejme bez toho, aby za ňu dôvody pre udelenie azylu domýšľal, či ju v tom inak nahrádzal.

Predovšetkým mal v úzkej nadväznosti a väzbe na dôvody udelenia, či neudelenia azylu manželovi navrhovateľky vyhodnotiť do akej miery svedčia dôvody udelenia azylu oddelene len jej manželovi, len navrhovateľke, resp. navrhovateľke pre dôvody, ktoré na udelenie azylu svedčia len u jej manžela.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmajúc administratívny spis odporcu dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľke je predčasné minimálne z dôvodu, že aj keď vo vyhlásení, ktorým požiadala o azyl uviedla, že svojim deťom chce týmto spôsobom zabezpečiť lepšiu budúcnosť a lepšie životné podmienky, ako v Afganistane, na iných miestach vo svojich vyjadreniach uviedla, že nasledovala manžela, ktorý v podstate rozhodol o opustení Afganistanu, plnila si funkciu matky a starala sa o deti. Nevedela uviesť ani dôvod, pre ktorý sa manžel rozhodol opustiť krajinu pôvodu, čím však tento dôvod nemožno bagatelizovať, ako nedôležitý a málo závažný pre udelenie azylu.

Z vyjadrení navrhovateľky vyplynulo jednoznačne, že sa podvolila rozhodnutiu manžela podľa moslimského náboženstva a plní jeho rozhodnutia. Odporca mal z týchto dôvodov nielen zistiť, či aj navrhovateľka nie je pre dôvody svedčiace jej manželovi pre udelenie azylu nemôže byť prenasledovaná z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

Odporca bude musieť opakovane posúdiť, či pre obavy na strane manžela navrhovateľky, nemôže dôjsť k jej prenasledovaniu.

To však predovšetkým znamená, vyčkať výsledok azylového konania na strane manžela navrhovateľky I. I. a v nadväznosti na výsledok azylového konania u jeho osoby nepochybne konštatovať, že ani u manželky a jej dvoch maloletých detí neboli splnené podmienky pre udelenie azylu.

Dovtedy je potrebné preskúmať dôvody pre udelenie azylu podľa § 9 zákona o azyle na strane maloletého O. I., pre jeho naznačovaný zlý zdravotný stav - či by jeho zdravie alebo dokonca život ohrozil návrat do krajiny pôvodu.

Rovnako bude nevyhnutné zaoberať sa odvolacími námietkami navrhovateľky spočívajúcimi v jej ohrození násilnými atakmi zo strany príslušníkov Talibanu, či už kvôli dôvodom tehotenstva pred manželstvom alebo pre aktivity manžela, jeho tetovaniu, ako aj úrovni ochrany pred takými útokmi zo strany na to určených orgánov ochrany práv v Afganistane (prenasledovanie z náboženských dôvodov). Až po takto doplnenom dokazovaní a vyhodnotení vykonaných dôkazov a po zvážení reálnosti návratu navrhovateľky a jej dvoch maloletých detí do krajiny pôvodu, bude možné o udelení alebo neudelení azylu rozhodnúť.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom krajského súdu, že manžel navrhovateľky nepatrí k sociálnej skupine akú ma na mysli § 8 zákon o azyle, skôr vyvíja atypické aktivity pre určité sociálne a náboženské prostredie, z ktorého pochádza a preto jeho príslušnosť k podnikateľskému stavu nemá spojitosť s jeho obavami z prenasledovania. Skôr sú to jeho aktivity v takomto postavení, ktoré však v danom prostredí budú zrejme viac ojedinelé než typické. Nejde teda o obavu z prenasledovania kvôli príslušnosti k skupine obchodníkov, či podnikateľov poskytujúcich služby, ale preto, že ako podnikateľ vyvíja atypické aktivity pre určité prostredie. To však neznamená automaticky vylúčenie prenasledovania z iných dôvodov.

Naopak sa najvyšší súd nestotožnil so záverom krajského súdu, že odporca riadne zistil skutkový stav, prinajmenšom z dôvodov potrebných pre aplikáciu ustanovenia § 10 zákona o azyle. Preskúmané rozhodnutie odporcu je z pohľadu aplikácie § 10 zákona o azyle vo vzťahu k navrhovateľke a jej deťom prinajmenšom predčasné, pretože jej žiadosť a azyl možno podľa obsahu chápať sčasti i ako žiadosť manželky budúceho azylanta, aj keď sa v priebehu azylového konania snažila predkladať i samostatné dôvody na udelenie azylu podľa § 8, ktoré, ako už bolo uvedené, neboli náležite preskúmané a vyhodnotené.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 220 OSP rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu vo výroku o neudelení azylu navrhovateľom v 1. až 3. rade a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

V tomto konaní bude odporca viazaný právnym názorom najvyššieho súdu (§ 250r OSP).

V.

Trovy konania

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP, úspešným navrhovateľom trovy právneho zastúpenia nepriznal, pretože si ich neuplatnili a odporca nemá zo zákona nárok na ich náhradu

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.